

El Baix Empordà pierde la mayor parte de sus zonas húmedas

PALS

Las Bases de'n Coll, en Pals, pueden convertirse en la primera reserva natural de gestión privada de Cataluña

JORDI RODRÍGUEZ

PALS. - Más del 60 por ciento de los humedales históricos del Baix Empordà -concretamente 403 hectáreas de un total de 848- han desaparecido o no disponen de ninguna figura de protección específica. Este panorama tan poco alentador ha sido denunciado por los colectivos ecologistas de la comarca, que reclaman de la Generalitat un mayor esfuerzo en la protección de estos espacios naturales.

A mediados del siglo pasado comenzaron a secarse las primeras marismas. Había dos causas principales: por un lado, a los habitantes no les interesaba conservar las zonas húmedas porque cobijaban insectos que podían transmitir graves enfermedades, como la malaria. Por otra parte, el terreno que conseguían ganar al agua resultaba extraordinariamente fértil.

El remate de esta situación llegó hace treinta años con el "boom" turístico y la especulación urbanística. Humedales emblemáticos como el lago de Belcaire o el situado al pie del Pedró de Pals, cambiaron su fisonomía hasta desaparecer. Pese a todo, y de forma esporádica, estas marismas reaparecen cuando hay lluvias de gran intensidad.

Este caso se produjo en Ullastret en el otoño de 1994, coincidiendo con los temporales que azotaron la

RAFAEL BOSCH

Aspecto de las marismas de Pals, una de las zonas cuya regresión denuncian los ecologistas

comarca durante varios días. La reaparición de un antiguo lago, inexistente desde el siglo pasado, provocó una avalancha de curiosos que aprovecharon el milagro para darse un paseo en barca por unas tierras que habitualmente están destinadas al cultivo. Poco después, los propietarios secaron nuevamente la zona.

El mayor humedal protegido de la comarca son las Bases de'n Coll, en Pals. Se trata de 55 hectáreas de terreno, una parte de las cuales había llegado a estar calificada como urbanizable. Tras una activa campaña de protesta organizada por co-

lectivos ecologistas de la zona, dos sentencias del Tribunal Superior de Justicia de Catalunya y del Tribunal Supremo dictaminaron la protección de este espacio. La promotora Playa Brava SA, propietaria de estas tierras, actualmente está desarrollando un proyecto que convertirá estos "aiguamolls" en la primera reserva natural de gestión privada de Cataluña.

Pese a este nivel de protección, el biólogo Josep Vilanova asegura que la flora y la fauna de las Bases de'n Coll "están en clara regresión desde los últimos diez o quince años". Vilanova se queja de que "se

trata de una protección sobre el papel que no tiene una traducción en la práctica".

Otro biólogo de la comarca, Ramon Fortià -que ha sido uno de los principales defensores de las marismas de Pals- puede dar fe de las dificultades que plantea recuperar los humedales. Fortià adquirió dos hectáreas del antiguo estanque de Boada, en Palau Sator, con la intención de reconvertirlos en zona húmeda y recrear su hábitat. El proyecto ha chocado con la oposición del Ayuntamiento y de un sector de vecinos, que ve en las marismas un foco de insectos e infecciones. ●

UN CÀMPING A LA ZONA PROTEGIDA DE PALS SUPOSA UN DELS PERILLS MÉS GREUS PER A LA SEVA CONSERVACIÓ

Els Aiguamolls del Baix Empordà perden 50 hectàrees en tretze anys

PILI TURON
TORROELLA DE MONTGRÍ/PALS

□ Els Aiguamolls del Baix Empordà es troben en estat d'alerta i corren el perill de reduir perillosament la seva superfície si se segueix la línia dels últims tretze anys, durant els quals ha perdut una cinquantena d'hectàrees.

Tres de les quatre zones que integren els Aiguamolls del Baix Empordà compten amb un futur incert: la Pletera –a Torroella de Montgrí–, els aiguamolls de Pals i l'Estany de Boada –a Palau-sator–. Les basses del Ter vell, a Torroella, són les úniques que no han patit reduccions en la seva superfície.

La lliga per a la Defensa del Patrimoni Natural –Depana– va rec-

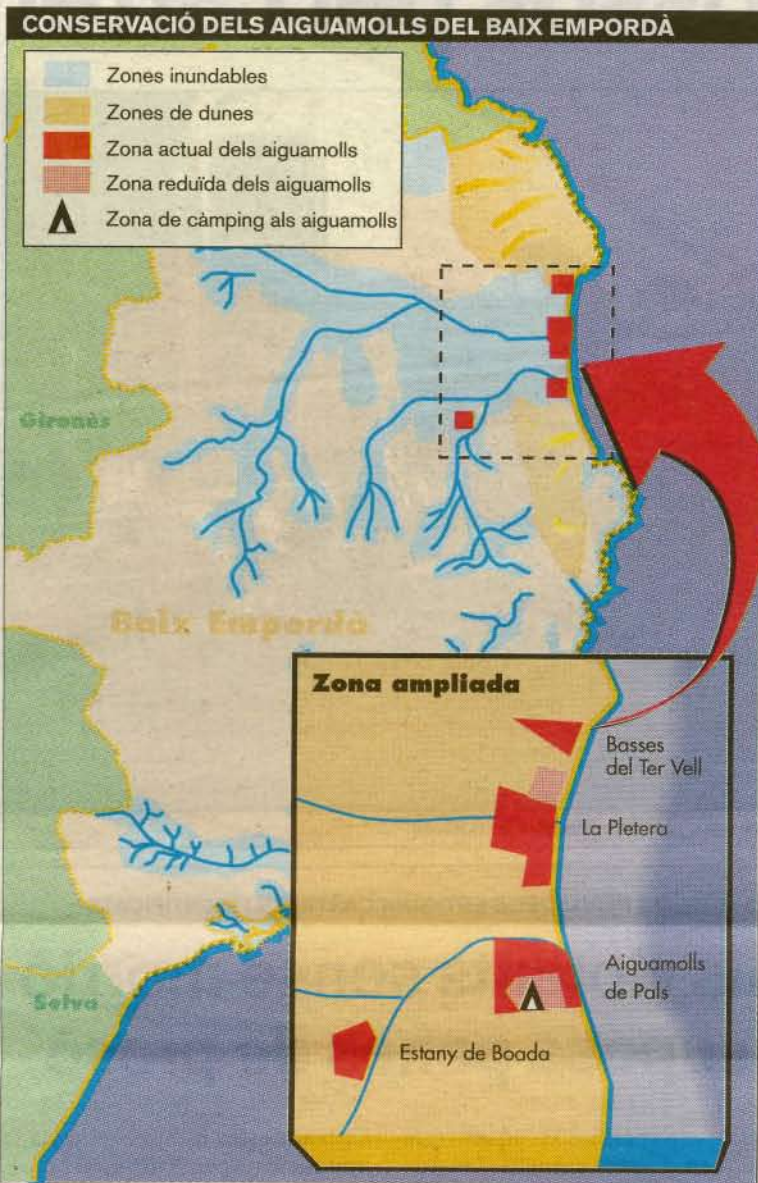
Els Aiguamolls del Baix Empordà havien d'incloure's al Parc natural de l'Alt Empordà el 1983

cordar aquesta setmana la gravetat de la situació dels Aiguamolls del Baix Empordà, la inclusió dels quals al Parc natural de l'Alt Empordà es troba pendent des de 1983.

Segons va explicar el biòleg Ramon Fortià, el problema no està en la inclusió de les zones humides del Baix Empordà a aquest parc natural sinó en el seu estat actual.

El cas més urgent és el de Pals, on el càmping Playa Brava es troba dins l'espai protegit dels aiguamolls i ha ampliat les seves instal·lacions sense comptar amb els permisos pertinents. Tot i que una sentència del TSJC –del 90– estableix que els aiguamolls de Pals s'han de classificar com a sòl no urbanitzable, els promotors del càmping de Pals i l'Ajuntament d'aquesta població van recórrer al Tribunal Suprem, que va ratificar la resolució del TSJC. La sentència d'aquest últim tribunal va sentar jurisprudència i va ser la primera a basar-se en la Llei d'Espais Naturals –aprovada pel Parlament de Catalunya el 1985–.

Malgrat aquestes dues sentències, el càmping va continuar la seva expansió dins la zona prote-

Aiguamolls. L'Ajuntament de Torroella vol recuperar la part enterrada.

gida. En opinió de Ramon Fortià, «l'objectiu dels promotors del càmping és destruir aquesta zona» i, segons va afirmar el biòleg, des de la sentència del Tribunal Suprem el càmping ha duplicat la seva superfície. Els aiguamolls de Pals ocupen 70 hectàrees, una vintena de les quals estan ocupades per les instal·lacions del càmping. El maig passat, l'Associació per a la conservació i l'estudi de la natura i el paisatge del Baix Empordà va denunciar aquests fets a la Fiscalia de Girona, sobre la qual encara no s'ha pronunciat.

Els especialistes consideren que falten elements de control i gestió dels Aiguamolls del Baix Empordà. La Pletera és un altre dels sectors que, en els últims anys, ha vist reduïda la seva superfície. El 1986, l'Ajuntament de Torroella va aprovar el Pla parcial del sector i es va permetre tapar 25 de les 81 hectàrees que constitueixen la zona de la Pletera amb la finalitat d'urbanitzar la zona. Es va cobrir l'àrea més propera a l'Estany, però després de tretze anys només s'ha urbanitzat un petit sector situat a l'extrem més al nord.

Segurament perquè no s'han complert les expectatives del projecte, ara l'Ajuntament revisa el pla general del municipi i vol recuperar la part que no s'ha urbanitzat –el vuitanta per cent del que es va tapar–. Per això, primer cal desqualificar la zona com a urbanitzable i trobar finançament per treure la sorra usada per cobrir els aiguamolls.

Els límits de l'estany de Boada

L'estany de Boada, a Palau-sator, constitueix la tercera zona problemàtica dels Aiguamolls del Baix Empordà. Diverses entitats ecologistes gironines van presentar un recurs ordinari al conseller de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat, Pere Macià, demanant que s'invalidessin les normes subsidiàries de Palau-sator aprovades per Urbanisme el febrer passat.

L'objectiu d'aquestes entitats és modificar la delimitació de les zones humides que va establir Urbanisme. La conselleria de Política Territorial i Obres Públiques ha de respondre a aquest recurs ordinari abans dels proper set d'abril i, si no ho fa, el cas es portarà per la via judicial.

Les zones humides de Pals i de la Pletera són les més perjudicades

EL AIGUAMOLLS DE PALS

■ **JULIOL DE 1985.** El pla general de Pals és a exposició pública i, a la zona dels aiguamolls, es preveu construir una marina residencial amb capacitat per a 6.000 persones. Entitats científiques, cíviques i culturals presenten al·legacions en contra del projecte.

■ **FEBRER DE 1986.** L'Ajuntament de Pals desestima les al·legacions i aprova el pla general del municipi, en el qual qualifica la zona de les basses de can Coll com a zona urbanitzable. El llavors alcalde Pere Servià va afirmar que «a Pals no tenim aiguamolls, el que hi ha són basses d'aigua».

■ **MARÇ DE 1986.** La Comissió d'Urbanisme de Girona ratifica la decisió de l'Ajuntament i aprova el pla general. Segons la resolució d'Urbanisme, els aiguamolls passen a ser zona urbanitzable: un 30% de sòl edificable –per a 400 habitatges– i el 70% restant de sòl de lliure cessió.

■ **OCTUBRE DE 1986.** Presenten a la delegació d'Urbanisme de Girona dotze recursos d'alçada adreçats al conseller de Política Territorial i Obres Públiques demanant l'anul·lació del pla general.

■ **NOVEMBRE DE 1987.** Davant la manca de resposta per part de la conselleria de Política Territorial, el Grup de defensa dels aiguamolls del Baix Empordà, ERC i PSUC presenten un recurs contenciós administratiu a l'Audiència territorial de Barcelona.

■ **GENER DE 1990.** El Tribunal Superior de Justícia de Catalunya resol que les zones humides de Pals s'han de classificar com a sòl no urbanitzable subjecte a protecció especial.

■ **1996.** El Tribunal Suprem ratifica la sentència del TSJC, contra la qual va recórrer el propietari d'un càmping de Pals i el mateix ajuntament.